

MIHAIL GĂLĂȚANU

**STRADA PLANTELOR
ȘI ALTE POVESTIRI**

TRITONIC
LIT

Mihail Gălățanu s-a născut la 11 septembrie 1963 la Galați. A absolvit Universitatea de Fizică-Mecanică, specializare în Bazele Cercetării Experimentale, din orașul natal și o școală post-universitară de Relații Internaționale, organizată de Federația Internațională a Jurnaliștilor în colaboare cu *Scie-Po* și *Comunitatea Europeană*. Din 1990 lucrează în presa centrală: *Flagrant* (redactor șef), *Expres*, *Ziua*, *Capital*, *Playboy* (redactor șef), *Evenimentul Zilei* și *Flacăra*, unde în prezent este director.

A debutat cu poezii în revista *Luceafărul*, înainte de a împlini optsprezece ani, a obținut numeroase premii și distincții literare. A fost tradus în SUA, Franța, Slovenia, Serbia, Macedonia etc. Este prezent în antologiile *Antologia Labiș*, *Antologie de Poezie Patriotică Românească*, *100 din cele mai frumoase poezii de dragoste ale românilor*, *de la Ienăchiță Văcărescu la Mihail Gălățanu*, *Mica antologie a poeziei române* și în manualele de literatură.

Volume publicate:

poezie — *Știri despre mine* (1987), *Scrișnind în pumni, cu grație* (1993), *Bunicul Kennedy* (1996), *Evanghelia lui Barabas* (1996), *Mireasa tuturor* (1997), *Poetus captivus* (1998), *Memorialul plăcerii* (2000), *O noapte cu Patria* (2001), *Româna cu prostii* (2001), *Diapazonul plictisit* (2002), *Mormintul meu se sapă singur* (2003, Premiul Asociației Scriitorilor din București), *Apocalipsa printr-o gură de om* (2004), *Burta înstelată* (2005) și *Inima de diamant* (2006)

proză — *Meșterii de clopote* (1999, Premiul Național de Proză „Liviu Rebreanu“), *Strada Plantelor* (2001), *Mireasa fără corp* (2002, reeditare 2006)

O vizită la Messer (Strada Plantelor)

Moto:

„Că trece aceasta ca fumul pre pământ. Că floarea au florit, că iarba s-au tăiat, cu pînza se înfășura, cu pământ se acoperea.“

I.

*„Sub bolta cea înaltă a unei vechi biserici,
Între faclii de ceara, arzînd în sfeșnici mari,
E-ntinsă-n haine albe, cu fața spre altar,
Logodnica lui Arald, stăpîn peste avari;
Încet, adînc răsună cîntările de clerici.“*

*„În numele sfîntului
Taci, s-auzi cum latră
Cățelul pământului
Sub crucea de piatră.“*

*„...Cum de multe ori cînd mor oamenii,
mulți dintr-acei morți zic se scoală
de se fac strigoi...“*

Îndereptarea legii, 1652

Am trecut să-l vad pe Messer într-o seară cînd n-aveam ce face și cînd, orice aș fi făcut, mi s-ar fi părut a nu avea nici o însemnătate

pentru că, de vreo câteva zile de când îl visasem, mintea mea se întorsese numai spre el și, dincolo de toate corvezile zilnice pe care le îndeplineam, fantoma lui plutea oarecum surd — și miștocărește în același timp — deasupra lucrurilor.

Îl visasem cum mînca (de ce oare în timpul acestui act primitiv — și sacru în același timp, aproape ritual?!), dar visul nu era unul oarecare, ci de-a dreptul straniu prin grotescul său.

Messer mînca în vis așa cum nu-l văzusem niciodată, parcă dezvoltîndu-și un organ imaginar pentru acest fel de lucruri, pentru aceasta îndeletnicire, ah, atît de omenească!

Mînca lacom, cu ambele mîini, parcă exersînd grozavul apetit pantagruelic.

Ospățul era grandios — și cum câteva mese fuseseră încărcate cu un desfrîu al mîncărurilor, eu eram foarte mirat căci nu știam vreodată ca Messer să tînjească după ispitele aburinde ale burților. Nu era el un înfulecător de o asemenea talie.

Semn rău, se spune, cînd visezi pe cineva îndopîndu-se cum îl visasem eu pe Messer — mi-a venit mie în minte.

Auzisem că Meșterul fusese dus în strada Plantelor și îmi revenea iarăși în fața ochilor casa văruiată, cu un fronton triunghiular, esoteric (cum poți găsi descrise prin cărțile lui Vasile Lovinescu) și stucaturi dantelate deasupra ferestrelor. Despre mutarea Meșterului în strada Plantelor toată lumea vorbea că despre o „catastrofă“.

Alții o numeau mai simplu și mai năpăstăios: „nenorocirea“.

O nenorocire care ne zdruncinase pe toți cu desăvîrșire, deși nu-l iubise toată lumea.

Și toată lumea vorbea numai despre asta: despre rătăcirea lui Messer.

Messer devenise o figură familiară prin Bucureștiul sfîrșitului de secol.

Oamenii de pe bulevardul Carol se obișnuiseră să-l vadă trecînd în paltonul său cel larg, cu galoșii enormi, cu o față senină de care spînzura un zîmbet edulcorat.

Cum boala înaintase în ultima vreme, el părea din ce în ce mai bătrîn, iar vîrfurile mustăților enorme îi atîrnau blazate în jos, poate în semn de prematur dispreț față de lumea pe care mulți credeau că o va părăsi la fel de prematur.

Cu doar câteva zile în urmă, mă întîlnisem cu ofițerul Ion Popescu, care îl vizitase la stabilimentul din Plantelor.

Popescu fusese de-a dreptul entuziasmat de întrevedere și era convins că Messer își va reveni în curînd.

Păreră sa coincidea în mod cu totul izbitor cu părerea Henrietei, sora Meșterului, care-l considera și ea un om la fel de serios pe cît putea fi oricare om normal.

Nu mai fusesem niciodată acolo, așa că mai întîi a trebuit să iau adresa exactă: strada Plantelor, numărul 9-13.

Am ajuns în fața casei și am trecut de cîteva ori în sus și-n jos, ezitînd mai mult de un sfert de ceas.

E drept, nu cred că m-ar fi lăsat inima să intru, dar nici gîndul că aș putea să-l vad pe Messer altfel decît cum îl cunoscusem și cum îl știusem atîta vreme nu-mi dădea pace.

De fapt, eu cred că am patrulet numai un sfert de oră, ceea ce nu-mi prea vine la socoteală să fie adevărul adevărat.

Cum altfel decît prin șovăiala mea mult mai îndelungată s-ar putea explica, la urma urmelor, faptul că, atunci cînd m-am hotărît totuși să intru, ceasul meu arăta o oră mult mai tîrzie decît cea la care coborîsem din tramvai, în apropiere?

Într-adevăr, trecuse în fapt mult mai bine de un ceas și ceva de cînd mă fițiam pe aceleași străzi lăturalnice de prin partea locului.

Ca să nu-mi recunosc, de la bun început, intensitatea emoției ce mă copleșise, mi-am spus că tarnoseala mea prin zonă era dictată de neștiința exactă a numărului.

Cum așa, ce înseamna asta, o adresă atît de vagă — strada Plantelor, numărul 9-13?

Ori era 9, ori era 13, altfel era destul de greu de crezut că imobilul — pe care mi-l amintisem vag, fără efort — era așezat de-a lungul a trei numere de stradă, de parcă ar fi fost o adresă consulară sau un domiciliu aristocratic, menit să salveze, cu o fațadă impozantă, orgoliul unei străzi de altfel părăginite și modeste.

Trei numere de stradă pentru o biată căsuță cu un singur cat și două rînduri de geamlîcuri la față — asta era chiar prea mult.

Îmi aminteam de asemeni acoperișul pe care era așezată o tablă deschisă la culoare și, undeva în partea stîngă, se vedea chiar bageacul.

De fapt nu era unul, ci chiar două bageacuri, le vedeam foarte limpede în amintire, pentru că trecusem de destule ori pe-acolo, fără să dau prea multă însemnătate stabilimentului.

Casa fusese, după cum de altfel știam, proprietatea cunoscutului doctor Șuțu, care își permisesese, cu oarecare larghețe de inimă, să o

îndrepte către această nobilă misiune, către cei care aveau nemijlocită nevoie de asistența și îngrijirea sa.

Puteam să număr chiar, tot în amintire, ferestrele de la fațadă — și le găseam cînd șase, cînd șapte — și chiar asta am făcut tot timpul cît a durat drumul cu tramvaiul, nesinchisindu-mă să privesc pe geam peisajul de afară.

Da, deci, să socotim din nou: erau două la stînga, două la dreapta și parcă trei în față, acolo unde era marchiza ce te întîmpina la intrare.

Un rînd de perdele ieftine, așezate numai la aliniamentul de ferestre din stînga (poate chiar numai pe astea le aveau, cine știe), filfiau în amintirea mea.

Am trecut deci de nenumărate ori prin fața gărduțului de fier vopsit în verde, pare-mi-se — și acum cu totul ruginit — care își etala din loc în loc țepușele destul de dese și ascuțite.

De ce oare trebuia să fie țepușele ițite acolo n-am priceput niciodată; poate pentru ca pensionarii să nu-și ia în seamă îndrăzneala, nesăbuița pe cît de neasemuită a libertății, și s-o pornească într-o preumblare de seară prin București, preumblare ce avea cele mai mari șanse să se oprească destul de curînd, cine mai știe, la poliție, la morgă sau la spital, ori la vreo închisoare, în cazul în care sergenții de stradă și gardienii nu și-ar fi dat prea bine seama de la început cu cine au de-a face.

Gardul era, de altfel, greu de sărit și din cauza tufelor abundente ale boscheților ce crescuseră agățati de grilajele gardului, constituindu-se într-un al doilea pîrleaz, la fel de anevoios de sărit ca și primul.

Mi l-am închipuit, apoi, o clipă, pe Messer furișîndu-se cu dibăcie, în ciuda noii sale ținute corpolente, spre gard; uitîndu-se apoi, cu prudență de fier, în stînga și în dreapta, deopotriva atent la îngrijitori cît și la trecători.

Auzisem iarăși că nu e deloc ușor să înșeli vigilența unor asemenea îngrijitori special formați pentru asemenea misiuni ingrate — o vigilență comparabilă cu a zăvozielor.

Totuși, dacă ar fi făcut-o, pentru Messer era mai degrabă o șotie care ți se permite la ziua ta, lumea te privește cu mai multă indulgență și chiar sfîrșește prin a te ierta, cu un zîmbet complice.

Messer dupăînd cu galoșii săi mari și cu paltonul agățîndu-se neglijent în țepușe — iată într-adevar o scenă vrednică de tot hazul.

Messer cu nădragii agățîndu-se-n mărăcini și strigînd mai apoi după ajutor tocmai la cine, la zăvozii-îngrijitori, care sigur s-ar fi

amuzat trăgându-i pe urmă un serios toc de bătaie, să se-nvețe minte hușumu' — asta mă făcea să rîd și în închipuire.

Messer strîngînd, în curtea largă, frunzele galbene și veștede de pe jos, cu aerul că numără hîrtii de un milion de lei — și adăpostind fișicul de frunze sub pulpana zdrențuită a paltonului — iată o imagine care de-acum nu mai era hilară, ci aluneca de-a binelea în registrul tragismului pur.

Cum nu găseam încă nici un curaj de-a intra, m-am lăsat dus de stradă pînă în capătul ei, unde se afla un chioșc de răcoritoare ca pe vremuri în Cișmigiu, aidoma chioșcurilor de tutun, de unde-ai fi putut cumpăra, pe cîtiva bănuți, tabac „Virginia“ aromat.

Mi-am amintit că Meșterului îi plăcea tare mult tabacul — și mai cu seamă cel bîntuit de arome — și atunci mi-a trecut prin cap să-i fac o bucurie și să-i cumpăr un pachet de tutun proaspăt de la chioșc.

M-am dus și pentru că mi se uscaseră gura de atîta du-te-vino în sus și-n jos pe stradă, am luat o limonadă și m-am rezemat de tejghea, sorbind în răstimpuri lichidul răcoros.

Era, da, chiar un chioșc ca pe vremuri, cu un acoperămînt verde, țuguat, ca din țigla, numai că nu era țigla, ci un fel de lemn sculptat care imita felul acoperișurilor cu țigle.

Pe geamuri, chioșcarul lipise multe reclame, în special la tutun ieftin și reviste deocheate, în care pozau în sepia cucoane cu umerii goi și decolteuri îndrăznețe, cofate în ton cu epoca și ținîndu-și părul strîns într-un coc somptuos deasupra cefeii marmoreene.

Am ezitat puțin, apoi am cerut și niște reviste din acestea, cu încredințarea că lui Messer i-ar fi plăcut să le răsfoiască și să-i rămîină cerneala grea și proastă, în urme violete și proaspete, pe buricele degetelor sale cu care de-atîtea ori scrisese articole la gazete, pierzîndu-și mulți ani de viață în plumbul nesănătos care încropește atmosfera tipografiilor noastre de sfîrșit de secol în care invențiunea mașinării lui Guttenberg a triumfat pe deplin.

Aveam noroc sau, mai bine zis, Messer avea, dacă la așa ceva se poate spune că posezi un noroc al întîmplării: vînzătorul de la chioșc avea tutun, și nu oricare — din cel aromat care-i plăcea atît de mult Meșterului.

Probabil că de-aici mai și cumpăra el de-ale fumatului, trimițînd pentru satisfacerea acestui vițiu' nesănătos pe vreun băiat de prăvălie din apropiere și strecurîndu-i fișicul de bani printre gard, apoi

așteptînd ca după o jumătate de ceas să i se strecoare, tot printre gratii, pachetul cu atît de prețiosul tutun.

Am plătit și am cumpărat două pachete, unul pentru Messer, unul pentru mine. Așa, m-am gîndit, așa măcar n-o să i se facă poftă chinuitoare cînd o să-mi vadă degetele îngălbenite de țigară.

Am băgat pachetele în buzunar și m-am gîndit la mîinile lui tremurînde: oare îi dădeau voie să fumeze ori năravul ăsta era oprit pentru toți?

Apoi m-am întors înapoi la chioșc și am mai cerut o brichetă cu gaz și cu fitil de cîlți, în caz că Meșterul nu avea cu ce să-și aprindă țigarea. Am verificat-o și am găsit-o aproape goală, așa că am găsit normal să-l rog pe chioșcar să mi-o umple cu gaz, ceea ce omul a și făcut, în schimbul citorva monede.

Mi-am privit ceasul meu electronic „ultimul răcnet“ (marca „Maxim“) și, că nu cumva să mai ezit și să mă întorc încă o dată, am cerut să cumpar și o tabacheră ieftină, că nu cumva să i-o fure ceilalți, ispitîți doar de faptul că era nouă.

Am plecat pe urmă agale, fără nici un chef să ajung cît mai repede, ba mai degrabă amîinînd să intru pe sub poarta grea din fier forjat.

Portarul mă privi lung de două ori, bănuitor, și mă întrebă pe cine caut.

— E o vizită, o simplă vizită, i-am răspuns puțin supărat de insistențele lui.

— Ați mai fost vreodată pe aici pe la noi, domnule? s-a interesat portarul într-un chip cu totul nepolitic.

Poate că singurul lucru care i-a împus totuși un oarecare respect a fost uniforma mea.

Fără să-mi aștepte răspunsul, a șoptit pe un ton admirativ:

— Ce uniformă frumoasă aveți, domnule...

— Popescu, am răspuns eu.

— Ion Popescu, am reluat tușind grav, ofițer al Armiei Române, știind că asta o să facă negreșit impresie.

Apoi, așteptînd o pauză de efect, am găsit de cuviință să-i răspund, deși nu mi se păruse obligatoriu după tonul arogant pe care și-l luase la început.

— Sînt de cîtiva ani buni în solda Armiei Române, dar nu avui ocasiunea și onoarea să trec pragul acestui așezămînt.

—Nu-i nimic, domnule, zîmbi fals portarul. Atunci trebuie să vă înregistrez în această fișă. Voiu' numele regimentului dumneavoastră...

- Roșiori, domnule, reghimentu' unșpce Siret.
- Domnule, trebuie să vă mai atrag atenția, dacă sînteți simțitoriu... Aici veți putea vedea tot felu' de oameni, ținu să accentueze afectat portarul, poate doar pentru a arăta că își ia rolul în serios.
- I-am dat a înțelege că un soldat bătrîn ca mine văzuse multe lucruri și mai și la viață lui și știa să-și țină firea în orice împrejurare.
- Vă e rudă, domnule? a devenit de-a dreptul indiscret portărelul.
- Avea capul mic, umerii unsuroși înfipti într-un corp butucănos, iar ochii lui bulbucăți și albaștri îi trădau etnia pe care i-o puteai de la început suspecta după tenul măsliniu.
- Cum îl priveam amenințător, a bolborosit aproape ca o dezvinovățire:
- Știți, trebuie să scriu la catastif... Așa cere tipicu', eu nu fac decît să mă conformez...
- Nu sînt rudă, am răspuns tăios.
- Atunci amic poate, cunoștință...
- Da, domnule, poți scrie acolo prieten sau, eu știu, cum vrei, rudă mai de departe, este totuna pentru mine ce scrii.
- Vreți să vorbiți cumva și cu doctorii?
- O, nu, am zis, pe mine mă interesează numai să-l vad pe Messer, așa-i spuneam noi — de fapt, așa-i spunem, m-am corectat.
- Puteți intra. De fapt, ați nimerit foarte bine, acum cu toții sînt liberi de la programul obișnuit de după-amiază.

II.

*„Cu durerile iubirii
Voind sufletul să-mi vindic
L-am chemat în somn pe Kama...”*

- Portarul m-a condus înăuntru.
- Avea ochii roșii și pot pune pariu că bea o vadră de rachiu pe zi, iar roșeața îi urca în egală măsură și în obrajii pămîntii.
- În fața mea s-a deschis o ușe largă și deodată m-am trezit aflîndu-mă într-o sală lungă.
- În ea se aflau cel puțin douăzeci-treizeci de oameni.
- Privind la fața lor, puteai cu limpezime observa că fiecare suferea de felurite ticuri.
- Messer stătea în fundul unui grup de patru-cinci persoane.

Parea mai adus de spate, așa cum ședea cu fața spre grupul de oameni cu care discuta, chiar puțin aplecat asupra lor, ca într-o oarecare intenție de persuasiune.

Călcînd ca pe Lună, adică ridicîndu-și pasul într-un fel destul de caraghios, Messer se îndreptă spre mine.

Mă luă în brate și, cu o forță neobișnuită pentru condiția lui, mă ridică în sus, așa cum faci cu un copil care îți iese pe neașteptate în întîmpinare.

— Uite cătana, răcni el, uite cătana, uite cătana.

Ne-am îmbrățișat și ne-am sărutat.

Se bucura că mă vede.

Din cauza emoției, cred, m-a străbatut un acces de tuse din care nu puteam să mă opresc.

Nu știam ce să-i spun.

Priveam cum de emoție îi tremura mustața.

Îmi părea ușor mai îmbătrînit, dar în rest era același Meșter, cu zîmbetul lui inconfundabil, care te topea da-npicioarele.

Umerii îi avea puțin mai aduși, dar continua să fie la fel de spătos ca atunci cînd îl cunoscusem, cu un trup de țaran care-i trădează imediat originea, în pofida faptului că-și petrecuse cîteva decenii din viață ca orășean al mahalalelor.

Pentru că nu știam ce să ne spunem, sau mai degrabă cu ce anume să începem, un moment de stînghereală s-a instalat între noi.

Atunci, ca să curm stîngăcia mea de a nu ști ce să-i zic despre mine și nici ce să-l întreb despre sine, am scos pachetul de tutun.

Cînd l-a zărit, am văzut din ochii lui că se bucura.

— Vii de la cazarmă? m-a întreat el, arătînd spre uniformă mea, arătîndu-mi că mă confunda, ceea ce și voiam să se întîmple. Nu mai era nevoie să-mi spună nimeni că eu eram Ion Popescu, ofițer al Armiei Române, că arăt și că mă port aidoma. Asta mi-a dat un plus de curaj și m-a binedispus oareșicîtuși.

Am dat deci din cap în semn că da, de la cazarmă vin negreșit.

— Atunci precis că mai ai țigari, a zis el. Hai să facem vreo cîteva.

Și mi-a întins niște hîrtie pentru făcut țigări.

M-am apucat să rulez tutunul în hîrtie și, neîndemînatec cum sînt, mai bine de jumătate din tutun mi se scurgea printre degete, pe jos.

El a băgat de seamă imediat și, după cîteva secunde, a-nceput să-mi zîmbească plin de chicoteli.

Emoția mă copleșise, mai ales că nu fusesem niciodată într-o astfel de casă.

Pe el l-a amuzat copios emoția mea și mi-a zis, rîzînd cu poftă:
—Te-au speriat cei de-aici? Fii întru totul liniștit, sînt cum nu se poate mai pașnici. Dacă vrei, pot să-ți fac cunoștință cu ei.

Am clătinat din cap în semn că nu. Se pare că purtarea mea îl amuza tot mai mult, așa că a continuat:

— Deși m-au adus fără voia mea, acum aș primi de bună voie să mă aducă.

Eu n-am înțeles ce a vrut să spună, am scos revistele și le-am așezat pe canapea. Ceilalți pensionari continuau să roiască în jurul nostru, să ne facă semne și să se hlizească.

Meșterul era cum nu se poate mai bine dispus. Doar mîinile îngălbenite ce-i mai miroseau, de departe, a tutun, semn că fuma foarte mult.

Tot stînd așa de vorbă, am observat că poartă, în buzunarul din dreapta, un carnețel cu coperte groase, jerpelite. Meșterul mi-a observat și el privirea și mi-a zis:

— Știi tu, meteahnă veche. Ultimele strofe sînt un portret. E vorba de Mali, ei îi sînt cu dedicațiune.

— Mali este o croitoreasă drăgălașă, proprietară de panglici, ace, cordeluțe mulțime și ochișori de drac. Locuiește undeva peste drum, nu departe de-aici, într-un rînd de case care se află mai încolo — și eu în fiecare zi, mai bine zis seara, urc pînă în pod și de-acolo privesc prin luminator cum își spală părul bogat în lighean, la lumina lămpii, după ce își sfîrșește lucrul pe ziua ceea.

Ia-mi zi-mi, cum ți se par:

*„Dar i-am spus că-s ochii bolnavi
Fiecare avînd drept rană,
A ei dulce și iubită,
A ei trainică icoană.*

*Ea avu atuncea milă
S-a uitat adînc, anume
Că să vadă dacă drept e,
De mă ții numai de glume.“*

Mie mi-au plăcut versurile, așa că n-am apucat să zic nimica.

Meșterul a continuat:

— Mali se furișează în fiecare seară, după ora de culcare, să mă vadă. Îi dăm numa' un pol portarului și ea este lăsată înăuntru, dar cu mare taină. Să nu spui la alții.

Eu o alint „Kali“ sau „Kama-Cami“, că am uitat să-ți spun, o mai cheamă și Camelia. Așa precum în „Dama cu camelii“.

Am zîmbit oarecum intrigat de povestirea lui Messer. Oare chiar aveau voie aici, într-un asemenea stabiliment, și cucoane?

Ba bine că ce spun eu, nu de cucoane era vorba, ci chiar de zgîtii de fete sprintăre... Oare portaru' ăsta ciudat, ba fioros ca un cerber, ba corupt pînă-n măduva oaselor, cu o limbă mieroasă ca a celei mai parșive țiitoare, nu se temea să ia un bacșis, ori, mai ales, că superiorii lui, doctorii — și chiar directorul cel mare — ar putea afla?

În timp ce mă gîndeam la toate astea, senzația de frig care mă cuprinsese se accentua. Îmi clănțăneau dinții, deși observam că Messer, numai într-o cămașă deschiată la mîneci, nici nu se sinchisea.

Era ca în timpul vieții, exact așa cum îl cunoscusem, numai că mult mai palid și mai pămîntiu. Deși își păstrase bustul său bine clădit și mai corpulent, așa cum îl văzusem hoinărind pe străzi ultima dată, părea, nu știu de ce, ca o umbră.

—Și ce frumoasă e Kami, nici nu poți să-ți închipui, se apucă el din nou să-mi șoptească la ureche. Are buzele de coral și un papagal care o însotește întotdeauna. Ceilalți spun despre ea că are zîmbetul fățarnic, dar eu nu înclin să le dau dreptate. Și de atunci, de cînd am cunoscut-o, plîng în orice noapte pe patul meu, deștept, cînd ea nu-mi vine. Și mă duc și vorbesc cu paznicul și-l întreb:

— Au oare n-a venit Mali astăzi?

Și el bagă de seamă, cu mare ușurință, tulburarea și frămîntarea mea și uneori nici nu vrea să-mi răspundă. Iar alteori îmi zice:

—Mali nu vine.

Sau chiar mai rău, hohotind batjocoritor, și un zîmbet perfid i se întinde pe fața ca mierea zaharisită:

—O, sărace, săracul de tine, pe cine aștepți, căci Mali asta a ta nici nu există?

Ca să mă conving de scrînteala Meșterului, i-am propus:

—Messer, nu aș putea să vin și eu s-o văd într-o seară? Dacă e așa de frumoasă precum spui, cred că i-aș putea cădea la picioare și mi-aș prosterna creștetul atîta de însetat de frumusețe la poalele ei.

Am așteptat cîteva clipe răspunsul și mi s-a părut, iarăși nu știu de ce, că Meșterul ezita:

—Desigur, mi-a răspuns el într-un tîrziu. Poți veni mîine seară?

Am stat pe gânduri și am cîntărit dacă era cu putință, apoi am răspuns:

—Da, socot că pot, dar pe la ce oră să fie?

—Să fie ceasurile zece sau unsprezece din noapte, a zis Messer.

Cum mă arătam mirat de ora atît de tîrzie, Meșterul a ținut să mă lămurească:

— Mali nu obișnuiește să vină decît tîrziu, după ce s-a culcat toată lumea. Altfel n-ar suporta să fie coperită de rușine. Știi cum sîntem noi, românii, neamul nevoii, la noi toată lumea flecărește, și nimic nu ucide mai mult dragostea în ochii lumii ca bîrfa groasă, întinsă ca scuiatul.

Am încuviințat că a rămas așa stabilit, iar pe urmă am schimbat subiectul. Am vorbit în continuare vreo două ore despre tot ce se poate vorbi, ca și cum ne-am fi luat o piatră de pe inimă.

Discuția și-a dat drumul în deplinătatea ei și ne-am simțit iarăși aceiași prieteni buni și minunați cum fusesem înainte ca Meșterul să ajungă aici.

Am discutat, țin minte, despre corespondența lui Jules de Goncourt și despre alte cîteva piese ce purtau semnătura maestrului francez.

Nici n-am observat cînd s-a făcut foarte tîrziu și atunci mi-am luat rămas bun de la Meșter sărutîndu-l pe ambii obraji cu un sărut fierbinte și lăsîndu-l să se repozeze pînă a două zi, cînd urma, bineînțeles, să-l aștept pînă ce îl voi vedea întîlnindu-se cu draga lui Mali.

Am plecat pe străzi lăturalnice, sub ploaia măruntă.

Trotuarele sclipeau sub licărul chior al felinarelor. Nu știu cum am reușit să părăsesc cartierul, fiindcă pînă la urmă mă rătăcisem groaznic — lucru ciudat, pentru că de fapt cunoșteam cartierul de mic, copilărisem prin apropiere — și a trebuit, cu ultimii bani din pungă, să iau o birjă care să mă lase la Universitate.

Mai aveam numai o mie de lei în buzunar cînd am coborît la metrou și am apucat unul din ultimele trenuri spre Sud, acolo unde locuiam.

Pînă m-am culcat, după ce-am dat drumu' la televizor s-aud știrile, m-am gîndit numai la Messer și la purtarea sa care, mai puțin episodul cu Mali, despre care nu știam să mă pronunț, a fost extrem de cursivă și coerentă.

Mi se părea chiar o nedreptate ca el să fi fost dus să locuiască acolo, printre alți oameni cu vădite ticuri ciudate.

Meșterul era mai strălucitor ca niciodată, îl găseam mai bon vivant și mai causeur decît oricînd. La urma urmei, nici nu avea importanță

cine e și cum e Mali, am conchis eu, important pentru concluzia mea ar fi fost doar ca Mali să existe.

De la imaginația bogată a celor ca Meșterul, mi-am zis eu în continuare, nici nu trebuie să te aștepti la altceva decât la a înflori lucrurile pînă nu le mai recunoști, pînă nu mai știi ce să crezi.

Dintr-o curiozitate irepresibilă, am încercat să mi-o închipui pe Mali.

La început n-a ieșit mare lucru.

Portretul canonic și scremut pe care imaginația mea i-l făcea pornea invariabil de la mîinile împunse cu cruzime de ace, bortelite ca o sită veche, de proastă calitate.

Purta ochelari, din cauză că-și stricase tot timpul ochii ba țesînd la goblenuri fine, ba croind rochii din dantelă pentru cucoane fandosite, ba încercînd să descurce firele încălecate pe canavas-uri.

Mi-l închipuiam pe Messer pîndind toată ziua, cu febrilitate, clipa cînd ea va să vină. Atunci a apărut în scenariul meu ceva care mă încurca de-a dreptul: unde oare făceau amor?

În salon mi se părea de-a dreptul imposibil, de față cu toți ceilalți.

Și atunci mi-a venit în minte o singură rezolvare: probabil avea o cămăruță portarul, cu un pătuc pentru noapte în care el să se repauzeze și pe care trebuie că o închiria, la un preț destul de pipărat Meșterului, care o tapa la rîndul său de bani pe această ibovnică totuși cu dare de mîină, mai ales astăzi, cît timp croitoria e o meserie bănoasă.

Mi-l închipuiam pe Messer dezbrăcînd-o cu mîinile lui tremurînde, în timp ce nenorocitul de portar, cu apucături voaieuriste, nemulțumindu-se doar cu gologanii dați, se mai uita la cei doi printr-o gaură special practică în perete.

În timp ce Messer, pătimaș, îi scotea piepții, Paznicul Pacostei se masturba entuziast, stropind peretele cu scîrbavnica lui de sămîntă de paznic netrebnic.

Messer își strecura mîinile pe sub rochia de epocă, plină de o mie de volane și volănașe, croită chiar de mîna ei în atelier, și dădea să rupă chiloței cu mînecuțe.

Vulvele ei mișcau ca niște iepuri cu urechi violacee.

Messer își introducea între ele degetul drept, butucănos, cu care ținea creionul, și Mali începea să suspine.

Meșterul îi dezgolea sîinii cu cealaltă mîină și se putea vedea chiar pe fața lui cum îl bucura albeața lor proaspătă.

El o dorea și ea se bucura atât de mult că e dorită, că un bărbat își vîra scula lui necioplită printre buclele ei delicate de cusătoreasă care și le teșește toată ziua pe scaunul fad și neprimitor.

Cum se simțea pătrunsă, Mali chițăia, și asta îl excita la nebunie pe Messer, îl asmuțea să o penetreze repetat, cu violență, pînă cînd pe cusătoreasă, din cauza durerii persistente, o apuca sughitul.

Ca să-i curme zguduitorile trupului, care totuși îi faceau într-un anume fel plăcere, Meșterul îi astupa gura, mușcîndu-i buzele pînă la sînge.

Atunci Mali gemea și se întindea toată, lăsîndu-și greutatea pe genunchii osoși ai Meșterului.

III.

*„Ah, îi zice el cu dorul,
Lasă-ți haina ta regală, —
Gol în ochi să-ți vad amorul —
Ah, arată-mi-te goală.
Atunci ea roșind se pleacă
Și sta pieptii să-și desfacă
Și din sponci desprinde haina
Și în lună se dezbracă.
Dezvelind taină cu taină.“*

Am adormit și toată noaptea, nesuferit lucru, am visat-o pe Mali în pat cu mine și pe mine fugind amarnic de Messer, ca el să nu-mi vadă privirea vinovată.

M-am trezit și am stat treaz pînă dimineață, apoi am încercat să-mi trec vremea cu ceva, tot mai nerăbdător să se facă odată după-amiază și seară.

Am plecat prin piața de păsări, care se întinde în spatele halelor de la Piața Unirii.

Dar asta, în loc să-mi limpezească puțin cugetul, n-a reușit decît să mă facă și mai tulburat.

Din ochii imobili ai fiecărei păsări tăiate mă privea Mali cea din vis.

Piața era arhiplină și eu mă izbeam de trecători ca un bezmetic.

Ei se uitau cu milă la mine și, judecînd după felul în care mă priveau, ai spune că, dacă s-ar fi repezit cineva la ei cu un chestionar în mîină, și-ar fi dat negreșit acordul să fiu internat într-un stabiliment care avea puncte comune cu balamucul.

Dacă internarea mea ar fi depins de părerea lor, eram sigur că aș fi putut să mă consider ca și internat.

Mali îmi zîmbea și din ceasul porților de admisie de la metrou, acolo unde trebuie ca să introduci cartela ca să poți trece spre peroanele de unde se luau trenurile.

Gările de metrou erau și ele supraaglomerate, și aici, ca și în piața de păsări, oamenii mă ocoleau ca pe un scrîntit.

E sigur că hainele mele — care se răvășiseră, și privirea mea — care părea fixă, înțepenită într-un punct de deasupra lor, îi determinau să mă considere chiar un scrîntit periculos, după felul cum fugeau din fața mea.

Am renunțat să mai trec pe la talciocul de pe Splaiul Unirii (era zi de talcioc și de obicei în talcioc puteai găsi o groază de cărți vechi la prețuri de nimic, în loc de a colinda anticariatele cu prețuri grozav de pipărate).

M-am întâlnit cu un prieten care, la început, nu m-a cunoscut.

L-am surprins ezitînd foarte mult între a veni să-mi dea binețe și a-mi întoarce spatele, ca să se piardă în mulțime.

Pînă la urmă, politețea elementară a învins în sufletul său frica și el s-a apropiat.

Primele lui cuvinte au fost o întrebare:

— Ce s-a-ntîmplat cu tine de te-ai schimbat într-atît?

— Cum anume m-am schimbat? am încercat eu să cîștig timp în această întîlnire stranie.

— Nu știu ce să zic... a șovăit el, dar vădit lucru, nu mai ești, parcă nu mai ești cel dinainte, cel pe care-l cunoșteam eu.

— Ce anume ți se pare schimbat? m-am interesat.

— Totul, mi-a răspuns. Pînă și privirea asta pierdută, pînă și hainele care stau atît de învălmășite pe tine. Și mai ales expresia asta căzută a feții, a spus el și a făcut o pauză, răsufflînd ușurat că a avut curajul să-mi spună în față măcar o parte din adevăr.

Și mi-a zîmbit.

Abia atunci mi-am dat seama că avea privirea șireată, pașivă, a lui Mali în pat cu mine și patul zbura vrăjitoresc deasupra lumii, gonit de perfidia acestei Dalile, iar Messer, nenorocitul, alerga după noi (furios că i-am răpit Muza) undeva la cîteva sute de metri în spatele nostru, eu mă făcusem livid la față și mă simțeam groznic de vinovat față de Messer — și atunci am luat-o instinctiv la fugă, sub ochii cunoștinței mele care s-a încredințat astfel pe deplin că mă scrîntisem de-a binelea și că, negreșit, acest lucru era irevocabil.